УДК 378.14:81'25

Тетяна Фурс

ORCID iD 0000-0002-3696-1044

аспірантка кафедри іноземних мов,
Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т. Г. Шевченка,
вул. Гетьмана Полуботка, 53, 14013, м. Чернігів, Україна,
vdovenko000@mail.ru

ВИМОГИ ДО ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ РЕФЕРАТИВНОГО ПЕРЕКЛАДУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Стаття присвячена проблемі визначення сучасних вимог до вправ для формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов з урахуванням вимог до їх фахової підготовки. Теоретично обґрунтовується необхідність формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов. Зазначається місце вмінь реферативного перекладу у професійній компетентності майбутнього вчителя іноземних мов. Визначається сутність поняття «вправа» у методиці викладання іноземних мов. Аналізується структура вправ для формування мовленнєвих навичок і умінь. Встановлюються сучасні вимоги до вправ для формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов.

Ключові слова: вимоги до вправ; вправа; комунікативність; опора; професійна спрямованість; реферативний переклад; ситуативність; структура умінь реферативного перекладу; уміння реферативного перекладу; фахова підготовка.

Вступ. Сучасні процеси інформатизації суспільства, науки та освітнього простору вимагають від майбутніх спеціалістів різних напрямків готовності до швидкої обробки великої кількості інформаційних джерел, сформованості вмінь обміну інформацією. Перед сферою освіти гостро постає проблема радикальної перебудови її цілей, змісту, форм, методів, засобів та всієї структурної організації відповідно до сучасних та майбутніх викликів (Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О., 2013, с. 13). Зокрема, процес реформації вітчизняної освіти з орієнтацією на новітні європейські стандарти та підвищення міжнародної і внутрішньої наукової, професійної активності викладачів зумовлюють пошук шляхів покращення якості фахової іншомовної підготовки, формування вмінь медіації та перекладу іншомовних інформаційних джерел. Такі зрушення зумовлюють потребу покращення фахової підготовки освітянських кадрів, загалом, та вчителів іноземних мов, зокрема. З метою збереження часу адекватного перекладу великих обсягів інформації доцільно вдаватися до *реферативного перекладу*. Для розробки ефективної методики формування умінь реферативного перекладу необхідно встановити сучасні вимоги до вправ для формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки.

Проблема розробки методики формування умінь скороченого та реферативного перекладу з урахуванням аспектів професійної підготовки спеціалістів різних напрямків займають чільне місце у наукових доробках. Пи-

таннями лінгвістичних особливостей неповного та скороченого перекладу, способів згущення текстового змісту займалися Т. П. Ємельянова, Н. М. Нестерова, Ю. Н. Новіков. Проблемами формування вмінь реферативного перекладу фахівців немовних спеціальностей, визначення їх змісту та структури займалися А. А. Вейзе, Н. О. Герте, А. А. Колобова. У свою чергу, роботи О. О. Зеліковської та І. Ю. Розгон присвячені аспектам формування вмінь скороченого перекладу майбутніх перекладачів. Проблемам сучасних вимог до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь присвячені дослідження Ю. І. Пассов, Н. К. Скляренко. Зазначені дослідження присвячені лінгвістичним особливостям скороченого перекладу, розробки методики формування вищезазначених умінь, визначенню сучасних вимог до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. Проте на сьогодні немає теоретичного обґрунтування та систематизації сучасних вимог до вправ для формування вмінь реферативного перекладу з урахуванням особливостей фахової підготовки майбутніх учителів іноземних мов.

Мета статті – визначення вимог до вправ для формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов.

Проблема визначення сучасних вимог до вправ реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов. За А. А. Вейзе *реферативний переклад* (далі РП) – різновид перекладу, у процесі якого відбувається скорочення основного змісту первинного тексту однією мовою засобами іншої

мови (Вейзе А. А., 1982, с. 138). Будучи одним із найскладніших видів інтелектуальної діяльності, переклад вимагає високого рівня професійної компетентності і мовленнєвої підготовки перекладача (Ємельянова Я. Б., 2015, с. 2). Так, формування вмінь реферативного перекладу, як компоненти професійної компетентності вчителя іноземних мов (далі ІМ) повинно враховувати вимоги до високого рівня їх фахової підготовки. Формування вмінь РП є не лише вимогою програми з підготовки майбутніх перекладачів, але й спеціалістів інших напрямків. Необхідність формування вмінь РП майбутніх учителів ІМ зумовлена вимогами чинної Програми з англійської мови для університетів / інститутів, де зазначається другорядна роль перекладу, який виступає як засіб, а не як мета і включає усний, письмовий переклад, а також реферування іншомовних текстів іноземною та рідною мовами (Ніколаєва С. Ю., 2003, с. 78). Також, проблемою сучасності у контексті вищої освіти – є міжкультурна комунікація, що сприяє комунікативній компетентності фахівців (Галицька М. М., 2015, с.20). Методика навчання ІМ змінює свої орієнтири з урахуванням необхідності формування знань, умінь і навичок не лише з ІМ, а й культури мови, що вивчається. РП ми вважаємо засобом міжкультурної комунікації, що підвищує необхідність формування вмінь РП.

Визначена структура вмінь РП показала, що складовими вказаних умінь є перекладацькі граматичні і лексичні навички, вміння читання і письмового перекладу та певні знання. Так, знання, необхідні для підготовки до безпосереднього процесу формування вмінь РП, на нашу думку, мають формуватися під час роботи на лекціях та виконання самостійних робіт студентів. Відповідно до загально-методичного принципу *домінуючої ролі вправ* формування згаданих навичок та вмінь відбуватиметься за допомогою використання вправ у процесі навчання студентів на практичних заняттях. Наразі, розглянемо вимоги до системи вправ та її компонентів, визначимо поняття «вправа».

Вправу розглядають як цілеспрямовані, взаємопов'язані дії, які виконуються у порядку зростання мовних і операційних труднощів, з урахуванням послідовності становлення мовленнєвих навичок і вмінь, характеру реально існуючих мовленнєвих актів (Азімов Е. Г., Щукін А. М., 1999, с. 386). Кожна вправа має 3- або 4-фазову структуру: 1) завдання; 2) зразок виконання (що може бути необов'язковим, факультативним компонентом); 3) виконання завдання; 4) контроль (може бути за участі учителя або без, самоконтроль) (Скляренко Н. К., 1992, с. 4). Опираючись на спосіб формування вмінь РП – виконання вправ, їх структурні елементи можемо встановити вимоги до вправ для формування вмінь РП.

Наше дослідження формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів ІМ

ґрунтується на засадах *комунікативного методу* навчання ІМ. Так, комунікативний метод навчання, орієнтований на організацію процесу навчання, адекватного процесу реального спілкування, вимагає вправ, що повинні бути комунікативно виправданими. Отже, першою вимогою до вправ є *комунікативність* (Пассов Ю. І., 1998, с. 87; Скляренко Н. К., 1992, с. 5; Шатілов С. Ф., 1991, с. 301). Процес мовлення ІМ в умовах фахової підготовки майбутніх учителів ІМ має бути максимально наближеним до процесу спілкування в реальному житті, а у вправах для формування вмінь РП повинен моделюватися певний відрізок реального процесу комунікації.

Зважаючи на те, що процес реального професійного спілкування, обміну інформацією, виконання РП завжди проходить у різних ситуаціях та прагматичних обставинах, завдання до вправ для розвитку продуктивних вмінь (у нашому випадку письма, письмового перекладу) мають відповідати певним відібраним навчально-комунікативним ситуаціям, у яких зазначені учасники комунікації, їх інтенції, стосунки, паралінгвістичні обставини комунікації (Красковська О. Л., 2009, с. 28). Отже, наступною вимогою до вправ для формування вмінь РП є *ситуативність*.

Процес РП, як і будь-яка інша діяльність, виникає за певної потреби. У завданні, як структурному елементі вправ, повинно чітко вказуватись, навіщо студенти повинні щось прочитати, виконати, перекласти, написати тощо. Це дає нам можливість зазначити, що наступною вимогою до вправ із формування вмінь РП виступає *вмотивованість мовленнєвих дій*. Вмотивованість реалізується чітким формулюванням завдання, поясненням того, що і навіщо студенти мають зробити. Вмотивованість мовленнєвих дій може бути суто *комунікативною, комунікативно-рольовою*, коли студент виконує у вправі будь-яку роль, та *ігровою*, коли той, кого навчають, бере участь у навчальній грі (Скляренко Н. К., 1992, с. 4). Ми будемо використовувати комунікативну та комунікативно-рольову вмотивованість мовленнєвих дій у процесі формування вмінь РП.

У реальних комунікативних ситуаціях завжди присутня новизна, тому й завдання вправ, у якому відбувається мотивація мовленнєвих дій, зазначається конкретна навчально-комунікативна ситуація, також повинно мати новизну (Пассов Ю. І., 1998, с. 92; Скляренко Н. К., 1992, с. 7). Якщо діяльність студента пов'язана з новими для нього аспектами інформаційної, професійної діяльності та спілкування, то це пробуджує його інтерес, підвищує ефективність засвоєння нових знань, формування вмінь РП, сприяє розвитку гнучкості навичок і вмінь. Ю. І. Пассов зазначає, що новизна є основою динамічності мовленнєвого вміння, для розвитку якого необхідне постійне варіювання мовленнєвих ситуацій (Пассов Ю. І., 1998, с. 89).

Таким чином, відзначимо таку вимогу до вправ як *новизна*.

Сучасні зміни у методиці навчання ІМ, звернення особливої уваги на невідривність навчання ІМ від вивчення культури спілкування народу, мова якого вивчається, вимог міжкультурного спілкування, зокрема у професійному аспекті, викликають необхідність змін у професійній мовній освіті майбутніх учителів ІМ (Ніколаєва С. Ю., 2013, с. 22). Тому, наступною вимогою, яку ми висуваємо до вправ для формування вмінь РП, є *культурологічна спрямованість*, що має на меті розвивати так звану *культурну грамотність* та *соціокультурну обізнаність* (Красковська О. Л., 2009, с. 29) майбутніх учителів ІМ, які є необхідними для повноцінної міжкультурної комунікації з носіями іншої культури. Під час реферативного перекладу, для того, щоби вловити зміст тексту, необхідно знати і розуміти набагато більше, ніж конотативне значення слів у тексті, потрібно усвідомлювати денотативне значення текстових елементів для адекватного перекладу, саме для цього потрібні знання культури носіїв ІМ, з / на яку перекладають. Відтак, матеріал вправ має містити факти про культуру, традиції представників іншої культури. Таким чином, зазначена вимога реалізує, певною мірою, вимогу новизни вправ.

Стосовно відбору матеріалу до вправ, то слід також враховувати таку вимогу, як *взаємопов'язаність граматичного і лексичного матеріалу*. Виконання такої вимоги повинно відбуватись за допомогою розробки вправ, які будуть націлені на формування та вдосконалення граматичних та лексичних перекладацьких навичок нерозривно. Тобто, зміст вправи для формування граматичних перекладацьких навичок має включати відібрану лексику із професійної тематики, а вправи для формування лексичних перекладацьких навичок має містити необхідні ГС для подальшого використання у письмовому перекладі. Така вимога є факультативною, тому, що може бути обов'язковою лише у вправах для формування граматичних та лексичних перекладацьких навичок.

Вміння РП необхідні майбутнім учителям для швидкої обробки інформації іноземною мовою, перекладу анотацій до власних статей та інших дослідницьких робіт, написання академічних робіт з використанням іншомовних джерел, та написання реферативних робіт ІМ. Відтак, вміння РП безпосередньо пов'язані із професійною діяльністю вчителя ІМ, загалом, та професійною комунікативною діяльністю, зокрема. Отже, важливою вимогою до вправ є *професійна спрямованість* (Скляренко Н. К., 1992, с. 6). Реалізація вказаної вимоги повинна забезпечуватись у моделюванні різних професійних комунікативних ситуацій, у завданнях до вправ та ретельного відбору тематики матеріалів до вправ.

Для візуалізації втілення обраних нами вимог до вправ, наведемо приклад завдання і проаналізуємо його відповідно до висунутих вимог.

Приклад 1. *You are a Foreign Language teacher. Your colleague from London is going to take part in the International Scientific Conference for Foreign Language Teachers in Cherniv. He should send the annotation of his article "Key competences of modern foreign language teacher" in Ukrainian to the organizers. He asks you for help. Make an annotation translation of the article given below using the scheme sent by your colleague.*

У цьому завданні мотивація мовленнєвих дій студентів забезпечується отриманою комунікативною роллю (комунікативно-рольова мотивація). Навчально-комунікативна ситуація у завданні моделює реальну комунікативну ситуацію. Новизна полягає у тому, що студенти матимуть нагоду зробити власну спробу в анотативному перекладі, що стане продуктом їхньої мовленнєвої діяльності. Що стосується міжкультурної спрямованості, то під час виконання перекладу студенти мають адекватно перекласти терміни та передати прагматичну інтенцію автора, обрати оптимальний спосіб трансформації специфічних явищ англійської мови на українську із повним збереженням їх значення. Вимоги професійної спрямованості реалізуються через надану комунікативну роль та професійну цінність матеріалу статті для перекладу. Взаємопов'язаність лексичного та граматичного матеріалу в поданій вправі реалізується у процесі виконання синтаксичної та лексичної трансформацій тексту.

Перейдемо до розгляду наступного обов'язкового компоненту вправи – *виконання завдання вправи*. Вимогами до вказаного компоненту є *ступінь керованості мовленнєвими діями* тих, хто навчається. У вказаній вимозі враховуються ступінь керованості мовленнєвими діями тих, хто навчається, та *форма організації вправ, місце виконання вправи та наявність опор* (Скляренко Н. К., 1992, с. 6).

За *ступенем керування* розрізняють *повністю керовані мовленнєві дії, частково керовані та дії з мінімальним рівнем керування* (Китайгородська Г. О., 1987, с. 57). *Ступінь керованості* вправи залежатиме від етапу навчання: на етапі повідомлення і формування знань необхідних для формування вмінь РП дії студентів будуть максимально або частково керованими, а на етапі безпосереднього формування навичок і вмінь РП переважатимуть вправи з частковим керуванням, а також вправи з мінімальним рівнем керування. Повністю керовані мовленнєві дії являють собою переважно імітацію мовленнєвої одиниці, що обов'язково має бути зверненою до адресата мовлення (Скляренко Н. К., 1992, с. 6). Виконання таких вправ передбачає повний контроль з боку викладача. Для формування вмінь РП будемо використовувати вправи із частковим або мінімальним рівнем керування.

Виконання вправ із *частковим керуванням дії* передбачає використання певних мовленнєвих зразків, але студент має вибір мовленнєвих оди-

ниць. Згаданий вимозі відповідають вправи на підстановку, трансформацію, завершення зразка мовлення, відповіді на запитання тощо (Скляренко Н. К., 1992, с. 7).

Наведемо приклад вправи із частковими керованими мовленнєвими діями студентів.

Приклад 2. *You hold a position of a scientific journal editor at the university. Recently, you got an article with an annotation in English. Unfortunately, it does not correspond to the demands of English scientific language and can't be admitted to the publication. It has been written using verbs in Active voice. Transform sentences with verbs in Active Voice using Passive Voice.*

Виконання студентом вправ з мінімальним рівнем керування передбачає вільний вибір мовленнєвих засобів, які доступні у певній навчальній комунікативній ситуації, їх комбінування (Скляренко Н. К., 1992, с. 6). Результатом виконання таких вправ для формування вмінь перекладу є письмове скорочення тексту, письмовий аотативний чи реферативний переклад.

Наведемо приклад вправи із мінімальним рівнем керування мовленнєвими діями студента.

Приклад 3. *You have to get credit on Methodology of Foreign Language Teaching. You were given the task to write a referat in English using not less than five scientific articles on the appropriate topic. Do an abstract translation of the given articles. Compose a referat using cliches, appropriate terminology, grammatical and lexical transformations.*

Говорячи про форми організації вправ для формування вмінь РП майбутніх учителів ІМ, ми зазначаємо вимогу використання як індивідуальних вправ, так і вправ із різноманітною роботою в парах, малих групах.

Наведемо приклад вправи з роботою в парах.

Приклад 4.

Student A: *You are yourself. You met your friend from the USA, Julie, on the Conference for young scientists. There are two working languages on the conference: Ukrainian and English. You both have written articles in native languages and have made an annotation to them in foreign language. Julie asks you for your assistance. Read her annotation in Ukrainian and correct mistakes if it's necessary. Give an advice how to do her best in doing annotation translation into Ukrainian.*

Student B: *You are Julie, a student from the USA. You met your friend from Ukraine on the Conference for young scientists. There are two working languages on the conference: Ukrainian and English. You both have written articles in native languages and have made an annotation to them in foreign language. You friend asks you for help. Read his annotation in English and correct mistakes if it's necessary. Give an advice how to do her best in doing annotation translation into English.*

Розглянемо наступну складову виконання будь-якої вправи: наявність або відсутність опор. Тобто, вправа може містити або не містити опори. Як

відомо, опори бувають таких типів: *природні* та *штучно створені*. Природні опори, на відміну від штучно створених, використовуються не лише в навчальних умовах, але й в реальному процесі комунікації (Красковська О. Л., 2009, с. 29). Штучні опори використовуються в умовах безпосереднього навчального процесу з ціллю допомогти студенту сконструювати своє висловлювання, сформулювати думку. Слід враховувати, що невербальні опори знижують ступінь керованості вправи, а вербальні навпаки підвищують. У процесі формування вмінь РП потрібно використовувати як природні опори, так і штучно створені. Кількість опор та їх характер (вербальні/невербальні, штучні/природні) залежить від їх доцільності, керованості та комунікативної ситуації вправи.

Наведемо приклад спеціально створеної вербальної опори для формування вмінь РП.

Приклад 5. *You are preparing for the exam. Some of necessary books and articles are acceptable at the library. Moreover, they are in Ukrainian, but the exam will be in English. To save your time, you should go to the library and do an abstract translation of them. Do an abstract translation of the article given below using scheme with key phrases.*

1. *The article deals with the problem of ...*
discusses
touches
is devoted to...
2. *Disclosing the problem the author dwells on (upon) such matters as ...*
The major points are ...
Matters of the article are the following: ...
The author pays special attention to ...
draws readers' attention to ...
concentrates on, focuses on, stresses, underlines, emphasizes, points out
dwells on (upon), distinguishes between speaks in details, gives the classification
Much attention is paid to...
3. *As a result of the research the author supposes,*
suggests, discovers, opens, solves the problem of ...

Останнім обов'язковим компонентом вправи є контроль виконаного завдання (Скляренко Н.К., 1992, с.7). Основним об'єктом контролю процесу навчання досліджуваного нами аспекту є рівень сформованості вмінь РП майбутніх учителів ІМ. Головним способом оцінки рівня сформованості відповідних вмінь є оцінка виконання адекватного письмового аотативного та реферативного перекладу тексту у процесі читання професійно-орієнтованих текстів відповідно до поставленої викладачем навчально-комунікативної ситуації. Як постулює Н. К. Скляренко, оцінка рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь мають відповідати характеру мовленнєвої діяльності (Скляренко Н. К., 1992, с. 7). У нашому дослідженні присутні, як контроль з боку викладача, так і

взаємоконтроль. Ми надаємо перевагу у контролі рівня сформованості вмінь РП різноманітним тестам: альтернативним, з'єднувальним, множинного вибору, відповідям на спеціальні запитання, а, оцінюючи мовленнєвий продукт письмовий реферативний переклад – перш за все виходимо з того, наскільки глибоко реалізований комунікативний намір, чи відповідає текст навчально-комунікативній ситуації, рівень адекватності перекладу, композиційну структуру тексту та ін., адже відомо, що комунікація може відбутися й при низькому рівні правильності (Скляренко Н. К., 1992, с. 7).

Висновки. Відтак, вправи, які повинні увійти до системи вправ для формування вмінь РП майбутніх

учителів ІМ мають відповідати таким вимогам: 1) *до завдання* – комунікативність, вмотивованість, ситуативність, новизна, професійна спрямованість, культурологічна / соціокультурна спрямованість, взаємопов'язаність лексичного та граматичного матеріалу; 2) *до виконання завдання* – рівень керування мовленнєвими діями студентів в залежності від етапу навчання та навчально-комунікативної ситуації, використання природних та штучно створених опор створених опор; 3) *до контролю* – вибір найбільш ефективної та діючої форми контролю.

Перспективою подальших досліджень є розробка спеціальної системи вправ для формування вмінь реферативного перекладу майбутніх учителів ІМ.

Література

1. **Азимов Э. Г., Щукин А. Н.** Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб., 1999. – 472 с.
2. **Вейзе А. А.** Смысловая компрессия текста в учебных целях / А. А. Вейзе. – Минск, 1982. – 176 с.
3. **Налытська М. М.** Intercultural communication of future specialists: the nature of the concept / М. М. Галицька // Неперервна професійна освіта. – 2015 – №1-2. – С. 20-24.
4. **Емельянова Я. Б.** поэтапное формирование навыков перевода культурно-маркированных языковых средств в процессе профессиональной подготовки переводчиков [Электронный ресурс] / Я. Б. Емельянова // Непрерывное образование: XXI век. Выпуск 4 (12), 2015 – Режим доступа: <http://lll21.petrstu.ru/journal/article.php?id=2947>, DOI: 10.15393/j5.art.2015.2947.
5. **Китайгородская Г. А.** Система коммуникативных упражнений / Г. А. Китайгородская // Интенсивное обучение иностранным языкам в высшей школе. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – С. 53-64.
6. **Красковська О. Л.** Навчання учнів старшої школи моделей комунікативної поведінки у Британії: посібник / О. Л. Красковська, Н. К. Скляренко, О. В. Хоменко. – К.: Ленвіт, 2004. – Ч.2. – 46 с.
7. **Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика** : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
8. **Програма з англійської мови для університетів / інститутів** (п'ятирічний курс навчання): Проект/ Колектив авт.: С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Головач та ін. – К.: Київ. держ. лінгв. ун-т та ін., 2001. – 245 с.
9. **Освітологія**: хрестоматія: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі Огнев'юк В. О., Сисоева С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.
10. **Пассов Е. И.** Коммуникативное иноязычное образование. Концепция развития индивидуальности в диалоге культур / Е. И. Пассов. – Липецк, 1998. – 159 с.
11. **Скляренко Н. К.** Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь / Н. К. Скляренко // Іноземні мови. – 1999. – №3. – С. 3-7.
12. **Шатилов С. Ф.** Теоретические основы методики обучения грамматическому аспекту иноязычной речи / С. Ф. Шатилов // Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия. – М.: Рус. яз., 1991. – С. 295-305.

ТРЕБОВАНИЕ К УПРАЖНЕНИЯМ ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ УМЕНИЙ РЕФЕРАТИВНОГО ПЕРЕВОДА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Фурс Татьяна, аспирант кафедры иностранных языков, Черниговский национальный педагогический университет имени Т. Г. Шевченка, ул. Гетьмана Полуботка, 53, 14013 г. Чернигов, Украина, vdovenko000@mail.ru

Статья посвящена проблеме определения современных требований к упражнениям для формирования умений реферативного перевода будущих учителей иностранных языков с учетом требований к их профессиональной подготовке. Теоретически обосновывается необходимость формирования умений реферативного перевода будущих учителей иностранных языков. Указывается место умений реферативного перевода в профессиональной компетентности будущего учителя иностранных языков. Определяется сущность понятия «упражнение» в методике преподавания иностранных языков. Анализируется структура упражнений для формирования речевых навыков и умений. Устанавливаются современные требования к упраж-

ненням для формування умінь реферативного перекладу майбутніх учителів іноземних мов. Текст анотації.

Ключевые слова: комунікативність; опора; професійна направленість; професійна підготовка; реферативний переклад; ситуативність; структура умінь реферативного перекладу; вимоги до вправ; вміння реферативного перекладу; вправа.

THE REQUIREMENTS FOR EXERCISES FORMING ABSTRACT TRANSLATION SKILLS OF THE FUTURE FOREIGN LANGUAGES TEACHERS

Furs Tetiana, post graduate, Chernihiv National T.G.Shevchenko Teachers' Training University,
53 Hetmana Polubotka st., 14013 Chernihiv, Ukraine, vdovenko000@mail.ru

The article is devoted to the problem of the modern requirements determining for the abstract translation skills forming exercises for the future Foreign Languages teachers with regard to their professional training and social changes in Ukraine. The necessity of the abstract translation skills formation in the process of the future Foreign Language teachers' training and professional development is theoretically proved. Demands of the Program for Foreign Language teachers' training and the level of the abstract translation skills formation are described. The essence of the abstract translation as a complex type of speech activity and effective method of transcoding information is explained. The notion "exercise" is described. The structure of the speech skills forming exercises is observed. As a result of theoretical analysis, the requirements for the abstract translation skills forming exercises are chosen. The exercises included in the system of the abstract translation skills forming exercises should meet the following requirements for: the task – communicativeness, motivation, pragmatism, newness, professional orientation, cultural / socio-cultural orientation, the relationship of lexical and grammatical material; the exercise doing – the level of students' speech acts control, depending on the stage of training and educational-communicative situations, the usage of natural and artificial created supports; the control – the selection of the most efficient and effective form of control.

Keywords: abstract translation structure; abstract translation; communication; exercise; professional orientation; requirements to the exercise; situation; structure of the exercise; support; training.

Стаття надійшла до редакції 25.03.2016

Прийнято до друку 31.03.2016